

Št. točk na izpitu: _____

PREIZKUŠNJA ZNANJA IZ TEMELJEV EKONOMIJE
MIKROEKONOMIJA
(SEPTEMBER 2004)

IME IN PRIIMEK: _____

Ustrezno obkroži: REDNI - IZREDNI študij

Izpit opravljam: 1 2 3 4 ali večkrat

Izpit se piše 90 minut. Maksimalno število točk je 100. Za pozitivno oceno je potrebno doseči 50 točk. Pri posameznem vprašanju je lahko pravih tudi več odgovorov. Na vprašanja odgovarjajte **kratko in jedrnato**. Uporaba nedovoljenih pripomočkov in prepisovanje se kaznuje z odvzemanjem izpita in negativno oceno. **VELIKO USPEHA!**

-
1. Tržno povpraševanje po pomarančah opisuje naslednja enačba: $Q_p = 1000 - 2P + 3Y$, kjer je Q_p povpraševana količina pomaranč, P cena za kilogram pomaranč, Y pa povprečni dohodek potrošnikov pomaranč. Ob povečanju cene za kilogram pomaranč s 500 na 1000 denarnih enot in danem dohodku potrošnikov v višini 1000 denarnih enot se celotni izdatki potrošnikov za nakup pomaranč povečajo za 500 000 denarnih enot. Koliko znaša koeficient cenovne elastičnosti povpraševanja? (5 točk)

Izračun:

2. a) Izpeljite povezavo med mejno stopnjo tehnične nadomestljivosti in mejnim proizvodom dveh proizvodnih dejavnikov, na primer dela in kapitala! Kako se spreminja mejni proizvod dela oz. kapitala, ko se gibljemo po krivulji enakega proizvoda navzdol, količino dela merimo na ordinati, količino kapitala pa na abscisni osi? (5 točk)

Slika:

Odgovor:

b) Na podlagi Cobb-Douglasove produkcijske funkcije $Q(K, L) = A L^a K^b$ dokažite, da je donos obsega odvisen od vrednosti $a + b$. Kolikšne vrednosti $a + b$ so povezane s posameznimi donosi obsega? (5 točk)

Izračun:

---

3. Obkrožite pravilno trditev! (5 točk)

- a) Podjetje mora znižati obseg proizvodnje, kadar je mejni proizvod višji od mejnih stroškov proizvodnje.
- b) Popolnoma konkurenčno podjetje lahko dolgoročno poveča svoj dobiček, če postavi ceno, ki je nižja od trenutne tržne cene: s tem lahko proizvede in proda večjo količino proizvodov.
- c) Točka indiferentnosti popolnokonkurenčnega podjetja je določena pri višini cene, pri kateri je celotni prihodek podjetja natančno enak njegovim celotnim variabilnim stroškom.
- d) Popolna konkurenca je alokacijsko učinkovita, ker je dolgoročna cena enaka minimalnim dolgoročnim povprečnim stroškom.

---

4. Katera sta po neoklasični teoriji osnovna razloga za organiziranje ljudi v podjetja? Kako neoklasična teorija opredeljuje podjetja? (5 točk)

---

5. Podjetje 'Slaščica' je monopolist na trgu tort in drugih slaščic. Krivulja povpraševanja po njegovih proizvodih je dana z enačbo $Q = 500 - P$, kjer je Q število zavitev tort (oz. slaščic) in P cena za zavitek. Produkcijska funkcija tega podjetja je oblike $Q = 3L$ (kjer je L število zaposlenih v podjetju, Q pa število zavitev slaščic). Kakšno mezdo mora postaviti država, če želi, da bo podjetje Slaščica zaposlilo 80 delavcev? (5 točk)

Slika:

Izračun:

---

6. Analitično utemeljite pravilnost ali napačnost naslednje trditve! (5 točk)

Vrednost Lernerjevega indeksa monopolne moči je za popolnega konkurenta enaka 1.

-
7. Na kratko (z ustrežno enačbo in razlago) opišite bistvo modela vrednotenja kapitala (CAPM)! (5 točk)

-
8. Predpostavimo, da sta na nekem trgu le dve veliki farmacevtski podjetji, ki v celoti obvladujeta trg. Podjetji sta ocenili svoji funkciji povpraševanja in ugotovili, da sta naslednje oblike:

$$Q_1(P_1, P_2) = 3.6 - 0.04 P_1 + 0.02 P_2$$

$$Q_2(P_1, P_2) = 3.6 - 0.04 P_2 + 0.02 P_1$$

Obe podjetji imata enako kratkoročno stroškovno funkcijo, to je $TC(Q_i) = 90 + 30Q_i$, $i = 1, 2$. Kljub zakonodaji o varstvu konkurence se podjetji skrivaj dogovorita, da bosta oblikovali skupno cenovno politiko. Kolikšen bo dobiček farmacevtskih podjetij v tem primeru? (5 točk)

Slika:

Obrazložitev:

-
9. Obkrožite pravilne trditve! (5 točk)

- a) Pri kardinalnem merjenju koristnosti je mogoče vrednostno izraziti razliko v koristnosti določene košarice dobrin za dva različna potrošnika.
- b) Obliko krivulje dolgoročnih povprečnih stroškov lahko pojasnimo z gibanjem mejnega produkta variabilnega dejavnika.
- c) V neoklasični teoriji so managerji lastniki in upravljavci produkcijskega procesa.
- d) Če je podjetje monopolist na trgu proizvodov se bo ravnovesje na trgu delovne sile oblikovalo pri manjšem obsegu proizvodnje kot če bi bile za trg proizvodov značilne popolno-konkurenčne razmere.
-

---

10. S sliko in besedami pojasnite pojav cenovne diskriminacije! Kdaj govorimo, da je cenovna diskriminacija popolna? Kdaj je cenovno razlikovanje sploh možno? (5 točk)

Slika:

Razlaga:

---

11. Podjetje 'Izbira' se odloča med dvema projektoma, A in B. Vsak projekt stane 1 500 000 tolarjev, pričakovani donosi (v tolarjih) pa so prikazani v naslednji tabeli:

Leto	A	B
1	500 000	200 000
2	400 000	400 000
3	300 000	500 000
4	100 000	600 000

a) Zaradi razlik v tveganosti projektov, podjetje 'Izbira' ovrednoti zahtevano stopnjo donosa projekta A na 10%, zahtevano stopnjo donosa projekta B pa na 15%. Kateri projekt na podjetje izbere, če pri izbiri upošteva načelo neto sedanje vrednosti? (5 točk)

Izračun:

b) Opredelite notranjo stopnjo donosa kot alternativni kriterij izbire med dvema različnima projektoma! (3 točke)

---

12. S sliko in besedami opišite oblikovanje ravnotežja na trgu delovne sile, v primeru, da so zaposleni organizirani v sindikat (monopol na trgu dela)! (5 točk)

Slika:

Obrazložitev:

-
13. Funkcija povpraševanja po pivu v državi A je dana z naslednjo enačbo: $P = -0.5Q + 10$, funkcija ponudbe piva pa z enačbo $P = Q + 1$. Z namenom zaščite proizvajalcev piva država uvede subvencijo v višini 1 tolar na enoto piva. Koliko po uvedbi subvencije plačajo potrošniki in koliko prejmejo proizvajalci piva? (5 točk)

Slika:

Izračun:

-
14. a) S sliko in besedami pojasnite učinek substitucije in učinek dohodka za Giffenovo dobrino! (5 točk)

Slika:

- b) Kako v splošnem ločimo dobrine glede na višino dohodkovne in cenovne elastičnosti povpraševanja? (2 točki)

-
15. Veliko multinacionalno podjetje povprašuje po delavcih s specifičnim znanjem. Njegova krivulja povpraševanja po delavcih je $w = 60 - 0.1L$. Ponudba delavcev na trgu je $w = 20 + 0.05L$. Koliko delavcev in po kakšni mezdi bo zaposlilo podjetje? Koliko znaša ekonomska renta? (5 točk)

Slika:

Izračun:

---

16. S pomočjo poljubne matrike plačil opišite problem zapornikove dileme! (5 točk)

---

17. Dolgoročna krivulja celotnih stroškov podjetja 'Nova' je $TC = Q^2 + 1$.

a) Zapišite dolgoročno krivuljo ponudbe podjetja 'Nova' in jo narišite! (3 točke)

Slika:

Izračun:

b) Kdaj podjetje dolgoročno prejema ekonomsko rento in čemu je le-ta enaka? (2 točki)

---

18. Predstavite model racionalne potrošnikove izbire!

(5 točk)
